

MINISTÈRE
DE L'ÉDUCATION
NATIONALE

EBE CAT 1

SESSION 2019

**CAPES
CONCOURS EXTERNE
ET CAFEP**

**SECTION LANGUES RÉGIONALES :
CATALAN**

COMPOSITION ET TRADUCTION

Durée : 5 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Si vous repérez ce qui vous semble être une erreur d'énoncé, vous devez le signaler très lisiblement sur votre copie, en proposer la correction et poursuivre l'épreuve en conséquence. De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, vous devez la (ou les) mentionner explicitement.

NB : Conformément au principe d'anonymat, votre copie ne doit comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé consiste notamment en la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de la signer ou de l'identifier.

Tournez la page S.V.P.

COMPOSITION

Ajudant-vos amb els quatre documents següents, mostreu les evolucions convergents i divergents de la societat i de les institucions dels Països Catalans, del darrer quart del segle 20 fins ara.

DOCUMENT N°1 :

L'any 2002, a iniciativa dels tres partits que acabaven de formar el Govern de la Generalitat (PSC-PSOE, ERC i Iniciativa-Verds) i de Convergència i Unió, el Parlament de Catalunya decidí d'encetar un procés de revisió de l'Estatut d'autonomia del 1979 (la Constitució permet la revisió cada cinc anys, si les autonomies ho demanen). El projecte d'Estatut sol·licitava més competències, un finançament millor i el seu preàmbul declarava que Catalunya era una nació. Fou aprovat pel Parlament de Catalunya el 2004, per 120 vots sobre 135 (tots els diputats i partits menys el Partido Popular).

Tot i que altres Estatuts eren també en revisió (País Valencià, Illes Balears...) i que alguns demanaven competències semblants al de Catalunya (Andalusia), l'Estatut de Catalunya suscità moltes polèmiques a Madrid i a Espanya, amb actituds anticatalanes d'una gran violència verbal i una instrumentalització pel Partido Popular per fer-ne un argument electoral. La comissió mixta parlamentària retallà considerablement el projecte, fins al punt que el seu president va comparar dins un interviu el resultat a un teixit de malla. Aquest text alleujat fou votat per les Corts espanyoles, després sotmès a referèndum a Catalunya i definitivament aprovat el 2006. Esdevenia així un text constitucional.

Les manifestacions milionàries de juliol 2010 i de setembre 2012

Convocades en els dos casos per entitats associatives o ciutadanes, marquen les dues etapes cap al desig d'una autodeterminació. Cadascuna d'elles és la conseqüència directa d'un esdeveniment polític major, la sentència del Tribunal Constitucional que desmantella encara més l'Estatut d'autonomia del 2006 per la primera, el refús de la proposició de pacte fiscal pel primer ministre Rajoy per la segona. Però són també l'exutori del malestar social, econòmic i polític d'una part creixent de la societat de Catalunya i la conseqüència de la llarga degradació global de la relació Catalunya-Espanya que ja hem subratllat.

La independència de Catalunya, quin futur ? De la dictadura franquista a l'autonomia i a l'autodeterminació, Joan BECAT, Terra Nostra, 2013

DOCUMENT N°2 :

Ja a la segona meitat del segle XX i, fins fa ben poc, el nacionalisme polític independentista de la comunitat de llengua i cultura que s'expressava en català es volia identificar amb una sola nació política i per tant nacionalitat. I, per tant, el nacionalisme polític reconegut com a tal, només era possible, exclusivament, abastant els Països Catalans.

Avui, la conscient secessió del Principat de Catalunya de la resta dels Països Catalans, demanada per una part important del poble català, o la via catalana empresa pel nacionalisme polític català al marge dels altres països catalans, confirma la realitat del plurinacionalisme dels Països Catalans. És a dir que els Països Catalans constitueixen una nació de llengua i cultura, conformen a la vegada diferents nacionalitats per a respondre a diferents realitats, projectes i aspiracions polítiques. En aquest sentit, la via andorrana fa 735 anys que va ser iniciada i, d'aquests, en fa vint que n'és una prova reconeguda en el dret internacional -des de l'aprovació constitucional i l'entrada a les institucions mundials, com ara l'ONU.

La via algueresa, per exemple, de nacionalitat sarda i dins l'Estat italià, és una altra prova conscient i feaent d'una altra voluntat de ser políticament diferent. Però, més enllà de futures conformacions polítiques conjuntes, la realitat, com la història, són el que són i han estat el qual han estat. I si la via política catalana ha estat històricament la d'integrar-se en àmbits cada cop més grans, o cada cop més grossos, la via andorrana ha estat tot el contrari, el desig de restar sols i separats dels veïns, malgrat la conformació per aquests de realitats polítiques cada vegada més àmplies.

Els Països Catalans. Assaig, Revista Mirmanda n°8, "El plurinacionalisme polític català i la via andorrana", Antoni POL i SOLÉ, El Soler, 2013

DOCUMENT N°3 :

La construcció del marc autonòmic valencià ha fet molt per reacomodar la identitat regional i dotar-la d'una nova embranzida. Amb algunes transformacions respecte del relat tradicional, la nova identitat regional és ara "autonòmica" en un sentit compartit tant per la dreta com per l'esquerra valencianes majoritàries (PP i PSPV-PSOE), més enllà de les intenses diferències que tinguen. El nou discurs autonomista ha reacomodat sense dificultat la identitat regionals sota noves condicions, sense posar mai en tensió el marc identitari espanyol, sinó recolzant-s'hi. Això no ha passat només a València, sinó que és un tret característic de molts territoris (la majoria excepte el País Basc i Catalunya) en l'anomenada "Espanya de les autonomies", que ha servit per construir nous sentiments regionals i regionalistes i, alhora, per apuntalar la identitat espanyola.

Entre 1983 i 1995, els socialistes valencians, més interessats a desplegar un programa de modernització, no foren capaços de modificar els fonaments del model identitari regional que havien heretat, i el tebi valencianisme cultural desplegat fou del tot insuficient en aquest sentit. Des d'aleshores el PP ha reinventat el relat del regionalisme (fagocitat el blaverisme d'Unió Valenciana), un regionalisme tradicionalista (basat en l'exaltació més *kitsch* de les

festes locals i de la religió) que fa de l'anticatalanisme un recurs recurrent. Al mateix temps, ha adoptat la defensa d'un programa de "modernitat" fonamentat en arquitectures ostentoses i grans esdeveniments mediàtics. Aquest model d'identitat al servei del neoliberalisme econòmic i la corrupció ens ha menat, arran de la crisi econòmica del 2008, d'exaltar extàticament la valencianitat a ser un dels exemples de balafament i irresponsabilitat."

Nació i identitats. Pensar el País Valencià, Ferran ARCHILLÉS CARDONA, "La identitat valenciana a l'època contemporània : una perspectiva històrica", Editorial Afers, Catarroja, 2013

DOCUMENT N°4 :

Recordo que el periodista Vicent Partal, el guru d'internet més nostrat, deia al tombant de segle que una de les claus que ajudaven a explicar la de vegades sorprenent presència de versió catalana en pàgines turístiques d'algunes ciutats i regions del món era Google. (...) [P]el fet que el principal cercador de la xarxa tingués la majoria de serveis traduïts al català, en atenció a una creixent i conscient comunitat d'internautes catalanoparlants (...).

És ben significativa que la via d'entrada d'internet a la península Ibèrica fos justament pel corredor mediterrani: el 1993, la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana activava el servidor Pere III, un dels cent primers connectats a internet del món; (...) el 1994, la revista *El Temps* posava en marxa el primer servei en línia, amb un gran èxit com a BBS; el març 1995 l'*Avui* es convertia en el diari en paper pioner a tenir versió electrònica, i el 10 de juliol següent es creava el capítol català de la Internet Society (ISOC-CAT). No s'ha d'oblidar, tampoc el naixement en aquella mateixa època de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), tot un referent "glocal" gràcies a internet. (...)

[Vilaweb] (...) des de la iniciativa privada, representava la consolidació d'un marc comunicatiu ric i ple, quasi impracticable fora de la xarxa, que no sols se saltava les profundes ratlles administratives -contínues i discontinúes- que esquarteren el territori complet, sinó que estirava els límits dels Països Catalans més enllà de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó i els feia arribar, de fet, fins a qualsevol ordinador connectat a la xarxa de la diàspora catalana, fos on fos en el nou mapamundi glocal. (...)

Amb aquests precedents -pilars- no hauria de sonar gens estrany, doncs, que la primera entrada en una llengua que no fos l'anglès a la conegudíssima Wikipedia, el març del 2001, fos *àbac*: "Aparell per al càlcul manual de les operacions aritmètiques bàsiques, que consisteix en un marc amb fils travessers per on es fan córrer boles". Així de clar i (en) català, gràcies a l'impuls -rampell?- de l'andorrà Daniel José.

Els Països Catalans. Assaig, Revista *Mirmanda* n°8, "Punt[cat] i seguit", Martí CRESPO, El Soler, 2013

TRADUCTION

A – Traduction en catalan :

L'autre fois, l'après-midi était belle, j'étais sortie une heure pour tailler quelques fleurs fanées et ne pas rester sottement enfermée dans mon bureau alors que l'automne continuait de dispenser sa douceur, et soudain j'ai reconnu le froissement au-dessus de moi. J'ai eu envie de décrire à nouveau l'immense rafale d'étourneaux. Mais non, me suis-je gourmandée, tu ne peux pas y revenir, tu lasserai tes lecteurs. Ici j'aimerais être capable de rendre compte de ce petit sentiment composé d'envie, de frustration et de souffrance diffuse à l'idée de ne rien pouvoir faire de mon émerveillement renouvelé devant cet événement, le vaste murmure qui me survolait.

J'ai pensé à l'obstination de certains peintres représentant sans cesse le corps d'une femme aimée, aux peintres de fleurs aussi –à tous les peintres en réalité : le désir qui leur met le pinceau à la main ne naît-il pas, souvent, de l'émerveillement ? Ce corps de femme, d'une ou de n'importe laquelle, n'est-ce pas pour donner une issue à l'émerveillement premier qu'il doit être peint ? Ce sentiment qui me faisait haleter sous mon ciel d'étourneaux, comme un désir de célébration, c'est celui qui suscite le mouvement créateur. Quand Watteau peint ces fêtes galantes et mélancoliques, que cherche-t-il à restituer si ce n'est l'émerveillement devant les soieries des robes de femme et la tendresse de leur nuque sous l'édifice fantasque de leur chevelure ? Quand Chardin peint ses natures mortes, que veut-il approcher si ce n'est l'émerveillement lorsque les yeux se posent sur le velouté d'une pêche et l'éclat sourd d'un étain ? Les peintres nous disent l'émerveillement devant la matière du monde.

Belinda CANNONE, *S'émerveiller*, Ed. Stock, Paris, 2017, p. 141-142.

B – Traduction en français :

Havia deixat Barcelona sent un nen i hi tornava fet un home. Fracassat, però home. I aquesta veu que us parla us assegura que no ha conegut un port més frívol ni una ciutat habitada per més estrangers. Ni tan sols a Amèrica! Venien, s'hi quedaven i els seus orígens es fonien en la multitud. El dia que decidien instal·lar-se catalanitzaven els seus cognoms, per

dissimular, de manera que un no podia saber si el seu bressol era a Itàlia, França, Castella o altres llocs molt més exòtics. D'altra banda, i a diferència de l'obsessió castellana per la sang neta de moreries i judeïtats, als catalans els importava un rave l'origen dels seus veïns. Si tenien diners per gastar, eren poc o molt simpàtics i no tocaven els collons amb ximpleries religioses, ningú importunava els nouvinguts. Aquest ambient, tan passivament receptiu, feia que la gent es metamorfosés en menys d'una generació. El meu pare n'era un exemple.

Gràcies a l'herència catòlica, un de cada dos dies del calendari era festiu. (...) A aquestes diades s'havien d'afegir dotzenes d'efemèrides poc o molt improvisades, com dies de gràcia perquè el rei havia recobrat la salut, o perquè Santa Eulàlia s'havia aparegut a un borratxo cec. Però no us enganyeu. Si els catalans fomentaven la festa només era perquè comprenien que l'oci és un gran negoci.

Les celebracions, tan abundants al calendari, obligaven a una despesa monumental. Les fires i el carnaval de Barcelona eren universalment coneguts. El carnaval! Els aristòcrates castellans, sempre tan castos, tornaven de les seves visites a la ciutat escandalitzats. Rics i pobres al carrer, homes i dones barrejats en una turba i ballant fins a altres hores hores de la nit. Intolerable. Per al noble de Castella, la roba només podia ser d'un color: el negre rigorós. Quan vaig ser a Madrid, al 1710, em va sorprendre la negror dels seus patricis. A Barcelona, era al revés. S'importaven més de tres-cents tipus de teles; com més diners tenies, més colors lluïes en la indumentària, i a ballar.

Albert SÁNCHEZ PIÑOL, *Victus*, Ed. La Campana, Barcelona, 2013, p. 201.

Réflexion en français : Connaissances linguistiques et culturelles

- 1) Étudiez l'utilisation des temps du passé dans tous les modes en catalan et leur traduction en français.
- 2) Quelles sont les difficultés que pose la traduction des expressions familières voire grossières dans le texte d'Albert Sánchez Piñol ? Donnez-en des exemples et analysez les diverses possibilités.

INFORMATION AUX CANDIDATS

Vous trouverez ci-après les codes nécessaires vous permettant de compléter les rubriques figurant en en-tête de votre copie.

Ces codes doivent être reportés sur chacune des copies que vous remettrez.

▪ **Concours externe du CAPES de l'enseignement public :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B E	0 4 4 2 E	1 0 1	7 4 1 4

▪ **Concours externe du CAFEP/CAPES de l'enseignement privé :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B F	0 4 4 2 E	1 0 1	7 4 1 4